

AJALOO AINEKAVA

põhikooli 9. klassile

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

8. klassi õpilane:

- oskus orienteeruda ajas ning analüüsida ajaloolise keskkonna kujunemist;
- ajaloomõistete tundmine ja kontekstis kasutamise oskus;
- ajaloo kohta küsimuste esitamise ning neile vastamise oskus;
- funktsionaalne kirjaoskus, kriitilise mõtlemine oskus, arutlusoskus, järelduste tegemise ja seoste loomise ning oma seisukoha kujundamise ja põhjendamise oskus;
- empaatia, oskus asetada end kellegi teise olukorda ajastut arvestades; koostöö- ja konfliktilahendusoskus;
- allikaanalüüs ja ajalookaardiga töötamise oskus, erinevatest teabeallikatest info leidmise, kasutamise ja hindamise oskus, suulise ja kirjaliku eneseväljenduse ning IT-vahendite kasutamise oskus.
- tunneb huvi mineviku vastu
- töötab kaardiga ja koostab lihtsamaid skeeme
- kirjeldab ajaloo põhietappe näidete kaudu;
- mõistab eri ajastute kultuuripanust ning iseloomustab tähtsamaid ajaloosündmusi, isikuid ja kultuurinähtusi;
- võrdleb ajaloosündmusi ja -nähtusi, leiab sarnasusi ja erinevusi, toob esile põhjusi ja tagajärgi, arutleb märksõnade/küsimuste toel, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- teab Eesti ühiskonna arengujärke ja tähtsamaid ajaloosündmusi, seostab kodukoha, Eesti ja Euroopa ajalugu maailma ajaloo ja saab aru, et ajaloosündmusi võib tõlgendada mitmeti;
- töötab mitmesuguste ajalooallikatega, kommenteerib ja hindab neid kriitiliselt; otsib, analüüsib ja kasutab ajalooinfot, koostab kava ja mõistekaarti, ajalooreferaati ja lühiuurimust, esitleb seda suuliselt ja kirjalikult ning IKT vahendeid kasutades;
- oskab asetada end minevikus elanud inimese olukorda ja mõistab nii ametite kui ka töö sisu muutumist ajas;
- mõistab ajalooteadmiste vajalikkust igapäevaelus ning teab ajaloo seotud erialade õppimise võimalusi

2. Õppesisu

1. Maailm kahe maailmasõja vahel

2. Teine maailmasõda

3. Lääneriigid

4. Kommunistlikud riigid

5. Kolmas maailm

6. Kultuuri- ja igapäevaelu pärast Teist maailmasõda

7. Maailm 20. sajandi lõpus ja 21. sajandi alguses

3.Õpitulemused

9. klassi õpilane:

- iseloomustab põhitunnuste kaudu erinevaid ajaloo perioode;
- nimetab erinevate kunstistiilide olulisemaid tunnuseid ja tunneb väliste tunnuste järgi ära erinevate kunstistiilide arhitektuurinäiteid;
- toob allikate põhjal esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid;
- arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda;
- selgitab näidete abil, kuidas muutused maailmas on mõjutanud Eesti ajalugu;
- analüüsib Eesti omariikluse kujunemist ja arengut Euroopa sündmuste kontekstis;
- analüüsib Euroopa riikide arengut ajaloos mõne riigi näitel;
- selgitab Ameerika Ühendriikide kujunemislugu;
- selgitab näidete toel Euroopa suurriikide ja Ameerika Ühendriikide tähtsust lähiajaloo;
- toob näiteid ühiskonna ümberkorraldamise võimalustest reformide või revolutsiooni teel ja analüüsib nende protsesside erinevusi;
- võrdleb etteantud kriteeriumide põhjal elukorraldust maal ja linnas;
- toob näiteid rahvastikurännetest, selgitades nende põhjusi ja tagajärge;
- toob näiteid kolonialismi majanduslikest, poliitilistest ja eetilistest aspektidest, annab kolonialismile hinnangu erinevast perspektiivist;
- analüüsib inimeste võimalusi ja valikuid minevikus ja tänapäeval isikute näitel;
- teab demokraatiale iseloomulikke jooni selle kujunemise ajal ja tänapäeval ja toob näiteid demokraatia arengust antiikajast tänapäevani;
- iseloomustab nüüdisaja demokraatlikku ühiskonda mõne riigi näitel;
- loetleb inimkeskse ja teadusliku maailmapildi kujunemise põhjuseid, toob näiteid selle tunnusjoontest, suuna esindajatest erinevatel ajastutel ning ühiskonnas toimunud muutustest;
- kirjeldab, kuidas on erineval ajal maailmas korraldatud inimeste heaolu, tuues näiteid hariduse, tervishoiu, igapäevaelu ja turvalisuse korraldusest;
- toob näiteid hariduse, tervishoiu, sotsiaal- ja igapäevaelu valdkonnast eri ajastutel;
- analüüsib allikate usaldusväärsust eri aspekte hinnates, teab, et allika sõnum sõltub autori positsioonist;
- teeb allikate põhjal järeldusi, hinnates väiteid, taotlusi ja veendumusi ajaloolises kontekstis;
- iseloomustab erinevaid poliitilisi õpetusi ja nende peamisi toetusgruppe ühiskonnas, analüüsib, mis on iseloomulik konservatismile, liberalismile ja sotsiaaldemokraatiale tänapäeval;
- tunneb ära äärmusluse ja populismi tunnused minevikus ja tänapäeval;
- kujundab oma poliitilise eelistuse ja põhjendab seda;
- analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ja negatiivset mõju ühiskonnale ja kultuurile, mõistab inimkonna eetilisi valikuid ja vastutust ühiskonna ees seoses teaduse ja tehnika arenguga;
- toob näiteid erinevate ajastute kultuuripärandist;
- märkab kodukoha kultuuripärandit ja teab selle kujunemislugu, mõistab, et kultuuripärandi tähendus võib ajas muutuda;
- selgitab, kuidas igal inimesel on võimalik olla traditsioonide hoidmise kaudu kultuuripärandi kandja;

- märkab Eesti ja maailma kultuuri seoseid ja vastastikust mõju;
- teab, kuidas meditsiin on ajas arenenud ja mis võtteid on kasutatud haiguste ja epideemiatega võitlemisel;
- selgitab ja toob näiteid, kuidas inimesed on erinevatel ajastutel loodusesse suhtunud;
- selgitab, kuidas tootmine, tarbimine ja inimeste elatustase on seotud loodusressursside kasutamisega.

4.Hindamine

- Kujundav
- Jooksev
- Kokkuvõttev (veerandi, aasta)

Jooksva hindamise puhul õpilasel peab olema mitte vähem kui 3 jooksvat hinnet, mille alusel moodustab veerand lõplik hinne.

Jooksev hindamine sisaldab:

- Hinded suulise vastuse eest
- Hinded kirjaliku küsitluse alusel
- Testimine
- Praktilised tööd
- Referát
- Iseseisvad tööd
- Kontrolltööd

Hindamiskriteeriumid

Tase	
5	1) Analüüsib kriitiliselt infot, erinevaid teabeallikaid, sh ajaloo kaarte ja seisukohti, hindab allika või käsitluse usaldusväärsust, eristab fakti arvamusest; selgitab sündmuste või protsesside erineva tõlgendamise põhjuseid. 2) Kasutab ajaloolist sõnavara väga heal tasemel. 3) Korrigeerib oma eksimusi, koostab uurimusi ja kaitseb oma uurimistööd. 4) Funktsionaalne kirjaoskus lai (kriitiline mõtlemine, arutlusoskus, järelduste tegemine ja seoste loomine ning oma seisukoha kujundamine ja põhjendamine). 5) Osaleb diskussioonis aktiivselt. Osaleb muuseumi tundides aktiivselt. 6) Kasutab IKT vahendeid info hankimiseks ning oma töötulemuste esitlemiseks. 7) Allikaanalüüs - leiab olulise info, oskab selle tõlgendada ja kommenteerida. Leiab info erinevatest teabeallikatest (sh tööd kaartide, dokumentide, allikmaterjali ja piltidega) oskab seda infot kasutada, kriitiliselt hinnata ja analüüsida. 8) Tunneb ajalooalaste mõisteid ja fakte ja oskab kontekstis kasutada.

	<p>9) Tunneb ajalooliste ajastute iseloomulikke tunnuseid ja vaimulaadi. Tunneb ajalooliste ajastute iseloomulikke tunnuseid ja vaimulaadi</p> <p>10) Ajas orienteerumise oskus väga hea - mõistab seoseid, eristab fakti arvamusest.</p>
4	<p>1) Orienteerub erinevatest teabeallikatest (sh ajalookaardid). Saab aru, et ajaloosündmusi võib alati mitmeti tõlgendada.</p> <p>2) Kasutab ajaloolist sõnavara piisavalt.</p> <p>3) Funktsionaalne kirjaoskus piisav.</p> <p>4) Osaleb diskussioonis. Osaleb muuseumi tundides haruharva.</p> <p>5) Kasutab IKT vahendeid info hankimiseks ning oma töötulemuste esitlemiseks.</p> <p>6) Allikaanalüüs - leiab olulise info ja kommenteerida.</p> <p>7) Ajalooalaste mõisteid ja fakte tunneb puudulikult ja eksib nendes kontekstis kasutades.</p> <p>8) Ajas orienteerumise oskus nõrk (mõistab seoseid ebapiisavalt).</p>
3	<p>1) Orienteerub erinevatest teabeallikatest (sh ajalookaardid). Saab aru, et ajaloosündmusi võib alati mitmeti tõlgendada.</p> <p>2) Kasutab ajaloolist sõnavara piisavalt.</p> <p>3) Funktsionaalne kirjaoskus piisav.</p> <p>4) Osaleb diskussioonis. Osaleb muuseumi tundides haruharva.</p> <p>5) Kasutab IKT vahendeid info hankimiseks ning oma töötulemuste esitlemiseks.</p> <p>6) Allikaanalüüs - leiab olulise info ja kommenteerida.</p> <p>7) Ajalooalaste mõisteid ja fakte tunneb puudulikult ja eksib nendes kontekstis kasutades.</p> <p>8) Ajas orienteerumise oskus nõrk (mõistab seoseid ebapiisavalt).</p>
2	<p>1) Orienteerub erinevatest teabeallikatest (sh ajalookaardid) ebapiisavalt.</p> <p>2) Kasutab ajaloolist sõnavara ebapiisavalt.</p> <p>3) Funktsionaalne kirjaoskus ebapiisav (kriitiline mõtlemine, arutlusoskus, järelduste tegemine ja seoste loomine ning oma seisukoha kujundamine ja põhjendamine puudub).</p> <p>4) Ei osale diskussioonis. Ei osale muuseumi tundides.</p> <p>5) Ei kasuta IKT vahendeid info hankimiseks ning oma töötulemuste esitlemiseks.</p> <p>6) Allikaanalüüs - ei leia olulist infot ja ei oska seda kommenteerida.</p> <p>7) Ajas orienteerumise oskus puudulik (ei mõista seoseid)</p>
1	<p><u>Hinde "1"</u> ("nõrk") saab õpilane, kelle suulisest vastusest (esitusest), kirjalikust tööst, praktilisest tegevusest või selle tulemustest järeldub nõutavate teadmiste ja oskuste puudumine.</p>

5.Õppekirjandus:

- Ajaloo õpik 9. klassile (I, II osa). Lähiajalugu. Einar Värä, Ago Pajur, Tõnu Tannberg, AVITA.
- Töövihik 9. klassile (I, II osa). Einar Värä, Ago Pajur, Tõnu Tannberg, AVITA
- Opiq

6.Õppevahendid:

- IKT
- Ajaloo kaardid
- Ajaloo allikmaterjalid
- Portree ja ajaloo pildid
- Ajaloo karikatuur